Gemensamt uttalande från civilsamhället om Sveriges ståndpunkt i fråga om Västsahara

Vi, undertecknande organisationer, uttrycker djup oro över den svenska regeringens beslut att stödja Marockos autonomiplan för Västsahara som en trovärdig grund för förhandlingar. Ställningstagandet väcker allvarliga frågor om Sveriges långvariga åtagande att värna internationell rätt och rätten till självbestämmande.

Den svenska regeringen framför uppfattningen att Marockos autonomiförslag bör fungera som utgångspunkt för förhandlingar om västsahariernas rätt till självbestämmande. Formuleringen är djupt oroande. Att definiera ockupationsmaktens förslag som utgångspunkt begränsar redan förhandlingarnas omfattning och förutbestämmer möjliga utfall. Marockos autonomiplan utesluter självständighet som ett alternativ och förutsätter marockansk suveränitet över territoriet. En process som genomförs inom ett sådant ramverk kan inte på ett genuint sätt förverkliga rätten till självbestämmande, vilket förutsätter att det berörda folket ges möjlighet att fritt och utan inskränkningar göra sitt val.

Genom att upprepa formuleringarna i säkerhetsrådsresolution 2797, som beskriver Marockos autonomiplan som 'trovärdig' och 'genomförbar', antar Sverige ett ramverk som riskerar att förhandsbedöma utgången och underminera decennier av FN:s arbete för det västsahariska folkets rätt till självbestämmande.

Västsahara är erkänt av FN som ett icke-självstyrande territorium. När Spanien drog sig tillbaka 1975 annekterade Marocko territoriet trots ett rådgivande yttrande från Internationella domstolen som bekräftade det västsahariska folkets rätt till självbestämmande. Efter år av konflikt förmedlade FN 1991 ett eldupphör baserat på en tydlig överenskommelse: en folkomröstning under FN:s överinseende där Västsaharas folk skulle få välja sin framtid. Den folkomröstningen har ännu inte fått äga rum. Det är fortfarande den enda internationellt överenskomna lösningen.

I det ockuperade territoriet utsätts västsaharier för förtryck, begränsningar av yttrandefriheten och kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Västsaharas naturresurser exploateras utan folkets samtycke. Att stödja Marockos förslag innebär att regeringen bortser från den allvarliga situation som råder och riskerar att legitimera en pågående ockupation.

Sverige har historiskt sett försvarat avkolonisering och internationell rätt. Genom att prioritera autonomiförslaget som utgångspunkt för förhandlingar riskerar Sverige att undergräva sin trovärdighet och försvaga den FN-ledda processen istället för att stödja den.

Vi uppmanar därför den svenska regeringen att:

- förtydliga sitt stöd för det västsahariska folkets rätt till självbestämmande
- dra tillbaka sitt stöd för Marockos autonomiplan som grund till förhandlingar
- verka för en genuin folkomröstning under FN:s överinseende där självständighet är ett alternativ
- stödja övervakning av mänskliga rättigheter i Västsahara
- säkerställa respekt för internationell rätt avseende territoriets naturresurser.

Benjamin Ladraa, ordförande Solidarity Rising
Brian Kelly, generalsekreterare Artikel2
Josefine Malm, ordförande Svenska Västsaharakommittén
Louise Lindfors, generalsekreterare Afrikagrupperna
Maria Padrón Hernández, Solidaritetschef Björkåfrihet
Oscar Ernerot, generalsekreterare Olof Palmes Internationella Center
Paul Carlsson, ordförande Praktisk Solidaritet